

ที่ มท ๐๓๐๙.๒/๒๕๖๒

กรมการปกครอง

๖๖๖ อาคารธนาลงกรณ์ทาวเวอร์ ชั้น ๑๑

ถนนบรมราชชนนี แขวงบางบำหรุ

เขตบางพลัด กรุงเทพฯ ๑๐๗๐๐

๓๓ กรกฎาคม ๒๕๖๔

เรื่อง การชักซ้อมแนวทางปฏิบัติการป้องกันการทุจริตจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน

เรียน ปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง ๑. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๔๘๗๙ ลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๕

๒. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๒๒๘๗๘ ลงวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๖

ตามหนังสือที่อ้างถึง กระทรวงมหาดไทยได้กำหนดมาตรการป้องกันการทุจริตสวมตัวทำบัตรประจำตัวประชาชน เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาหลักฐานเอกสารและพยานบุคคลผู้นำเชื่อถือด้วยความละเอียดรอบคอบก่อนอนุญาตให้จัดทำบัตร โดยกำหนดเหตุสำคัญ ๑๓ กรณีที่ต้องระมัดระวังเป็นพิเศษ มีกระบวนการปฏิบัติงานและระบบโปรแกรมการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนควบคุมตรวจสอบการใช้อำนาจตามกฎหมายและดุลพินิจของพนักงานเจ้าหน้าที่ (Check & Balance) และกรมการปกครองได้แจ้งแนวทางปฏิบัติการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนของบุคคลที่มีชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้านเกินกว่าหนึ่งแห่ง และมีการทำบัตรประจำตัวประชาชนมากกว่าหนึ่งรายการ (บุคคลซ้ำซ้อน) นั้น

กรมการปกครองพิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีปรากฏข่าวการจับกุมขบวนการทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย (บัตรสีชมพู) หลายคดีในพื้นที่หลายจังหวัด โดยมีเจ้าหน้าที่ของรัฐทั้งสำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นเข้ามาเกี่ยวข้องร่วมขบวนการ ด้วยการจัดทำเอกสารอันเป็นเท็จ การสวมตัวบุคคล ที่ไม่มีความเคลื่อนไหวทางทะเบียนเป็นเวลานาน หรือเสียชีวิตแล้วไม่ได้แจ้งตายและจำหน่ายรายการออกจากทะเบียนบ้าน และการจัดหาบิดามารดาและพยานบุคคลอันเป็นเท็จเพื่อให้ได้มาซึ่งการมีชื่อในทะเบียนบ้านและบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย (บัตรสีชมพู) ถือเป็นภัยต่อความมั่นคงทางทะเบียนและส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของฐานข้อมูลประชาชนที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมการปกครอง ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชนที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมการปกครองเป็นไปด้วยความเรียบร้อยมิให้เกิดกรณีดังที่ปรากฏเป็นข่าวดังกล่าว จึงขอให้กรุงเทพมหานครแจ้งกำชับผู้อำนวยการเขต ในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชนที่อยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของกรุงเทพมหานคร ตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๑๔๔๗/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๑ เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ ตระหนักถึงความสุ่มเสี่ยงต่อการทุจริตสวมตัวทำบัตรประจำตัวประชาชน (บัตรคนไทย) สาเหตุของปัญหาการทุจริตสวมตัวทำบัตรประจำตัวประชาชน และการควบคุมตรวจสอบกำกับดูแลการออกบัตรประจำตัวประชาชนของเจ้าหน้าที่ประจำสำนักทะเบียน ดังต่อไปนี้

๑. ความสุ่มเสี่ยงต่อการทุจริตสวมตัวทำบัตรประจำตัวประชาชนของผู้มีสัญชาติไทย (บัตรสีขาลายพื้นสีฟ้า) ที่ต้องเฝ้าระวังหรือตรวจสอบเป็นกรณีพิเศษ มีดังนี้

๑.๑ การขอมีบัตรครั้งแรกทุกกรณี มีความเสี่ยงสูงมากต่อการทุจริตสวมตัวทำบัตร เนื่องจากยังไม่มีอัตลักษณ์บุคคลทั้งลายพิมพ์นิ้วมือและภาพใบหน้าในฐานข้อมูลทะเบียนบัตรของสำนักทะเบียนกลาง

/สำหรับ ...

สำหรับพนักงานเจ้าหน้าที่ใช้พิจารณาเปรียบเทียบเพื่อตรวจสอบพิสูจน์ยืนยันบุคคลก่อนอนุญาตให้จัดทำบัตรได้ ซึ่งปัจจุบันระบบจะกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องยืนยันการอนุญาตด้วยการสแกนลายพิมพ์นิ้วมือทุกครั้ง นอกเหนือจากที่จะต้องลงนามในคำขอมีบัตร (บ.ป.๑) เพื่อมิให้มีการปฏิเสธความรับผิดชอบโดยกล่าวอ้างว่า ถูกปลอมลายมือชื่อ หากไม่มีการยืนยันการอนุญาตด้วยการสแกนลายพิมพ์นิ้วมือของพนักงานเจ้าหน้าที่ ระบบจะไม่อนุญาตให้จัดทำบัตรรายนั้น ๆ

๑.๒ ผู้ที่มีชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้านมากกว่า ๑ รายการ (บุคคลซ้ำซ้อน) ซึ่งเป็นบุคคลที่ได้รับการกำหนดเลขประจำตัวประชาชนก่อนปี พ.ศ. ๒๕๒๗ ก่อนใช้ระบบคอมพิวเตอร์เข้ามาปฏิบัติงานด้านทะเบียนราษฎร โดยบุคคล ๑ คน จะต้องมีเลขประจำตัวประชาชน ๑ เลขเท่านั้น หากบุคคลใดมีเลขประจำตัวประชาชนมากกว่า ๑ รายการ อาจทำให้เกิดผลกระทบหลายด้าน เช่น การสวมสิทธิบุคคลอื่น หรือใช้สิทธิซ้ำซ้อนเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด หลบเลี่ยงการตรวจสอบ ปกปิดประวัติ ปลอมแปลงเอกสารต่าง ๆ และติดตามตัวบุคคลได้ยาก ซึ่งปัจจุบันหากระบบตรวจพบบุคคลซ้ำซ้อนจะไม่อนุญาตให้จัดทำบัตรของรายนั้น ๆ จนกว่าจะได้มีการจำหน่ายรายการบุคคลในทะเบียนบ้านให้เหลือเพียง ๑ รายการที่ถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร

๒. ปัจจุบันกรมการปกครอง โดยสำนักบริหารการทะเบียน ได้พัฒนาระบบเชื่อมโยงข้อมูลในการพิสูจน์และยืนยันตัวตนด้วยภาพใบหน้าและลายพิมพ์นิ้วมือในฐานข้อมูลประชาชนของสำนักทะเบียนกลาง ทั้งของบุคคลสัญชาติไทยและบุคคลไม่มีสัญชาติไทย เป็นเครื่องมือให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่สำหรับใช้ในการเปรียบเทียบเพื่อยืนยันตัวบุคคลก่อนพิจารณาอนุญาตให้จัดทำบัตรได้ ยกเว้นการขอมีบัตรครั้งแรกทุกกรณี ซึ่งต้องอาศัยพยานบุคคลผู้นำเชื่อถือในการยืนยันและรับรองตัวบุคคล ซึ่งจากการพิจารณาถึงสาเหตุที่เกิดปัญหาการทุจริตสวมตัวทำบัตรประจำตัวประชาชน มีสาเหตุหลักดังนี้

๒.๑ สาเหตุประการแรก เกิดจากความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่เน้นการให้บริการที่รวดเร็ว โดยไม่ตรวจสอบหลักฐานเอกสารและพยานบุคคล ไม่ยึดถือระเบียบกฎหมาย และหนังสือสั่งการ หรือการพิจารณาของพนักงานเจ้าหน้าที่ขาดความละเอียดรอบคอบในความน่าเชื่อถือของหลักฐานเอกสารและพยานบุคคลที่ให้การรับรองตัวบุคคลผู้ขอมีบัตรว่าเป็นเจ้าของรายการบุคคลในทะเบียนบ้านและสูติบัตรที่แท้จริง อาจทำให้เกิดการทุจริตสวมตัวทำบัตรตั้งแต่นั้นโดยนำตัวบุคคลผู้ขอมีบัตรมาสวมรายการบุคคลในทะเบียนบ้านและสูติบัตรของผู้ที่เสียชีวิตแต่ยังไม่ได้แจ้งตายและจำหน่ายรายการออกจากทะเบียนบ้าน หรือสวมรายการบุคคลที่ไม่มีความเคลื่อนไหวทางทะเบียนและบัตรเป็นเวลานาน หรือสวมรายการบุคคลที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีบัตรตามกฎหมาย เช่น ผู้พิการ เป็นต้น โดยนำพยานบอกเล่าหรือพยานสมรู้ร่วมคิดมาให้การยืนยันและรับรองตัวบุคคลอื่นเป็นเท็จ

๒.๒ สาเหตุประการที่สอง เกิดจากตัวบุคคลเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานและพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจจงใจกระทำการทุจริตสวมตัวทำบัตรในลักษณะกระทำการเป็นขบวนการ สมรู้ร่วมคิดกับผู้ขอมีบัตร ผู้ยื่นคำขอมีบัตรแทน (บิดามารดาหรือผู้ปกครอง) เจ้าบ้าน และพยานบุคคลผู้ให้การรับรองตัวบุคคลผู้ขอมีบัตรอื่นเป็นเท็จ

๓. การควบคุมตรวจสอบกำกับดูแลการออกบัตรประจำตัวประชาชนตามระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยมีประเด็นที่ต้องตรวจสอบเป็นกรณีพิเศษ จึงขอให้ผู้อำนวยการเขตในฐานะผู้บังคับบัญชา กำกับดูแลการปฏิบัติงานพนักงานเจ้าหน้าที่ประจำสถานที่ให้บริการงานบัตรประจำตัวประชาชนโดยเคร่งครัด ดังนี้

๓.๑ กรณีการทำบัตรครั้งแรก ให้เรียกตรวจสอบหลักฐานเอกสารและพยานบุคคลผู้นำเชื่อถือ ประกอบคำขอมีบัตร (บ.ป.๑) โดยเฉพาะพยานบุคคลผู้นำเชื่อถือที่ให้การยืนยันและรับรองตัวบุคคลผู้ขอมีบัตร

ต้องมีความรู้จักคุ้นเคยกับผู้ขอมีบัตรเป็นอย่างดี (ไม่ใช่พยานบุคคลที่รับรู้มาจากการบอกเล่าประวัติของผู้ขอมีบัตร) หากพบว่าพยานเป็นบุคคลไม่น่าเชื่อถือ (บุคคลสมรู้ร่วมคิด) หรือเป็นพยานที่จัดทำมาเพียงเพื่อให้เป็นไปตามระเบียบ กรณีดังกล่าวให้ผู้อำนวยการเขตสั่งตรวจสอบข้อเท็จจริงอีกครั้ง หากปรากฏข้อเท็จจริงว่าไม่ใช่เจ้าของรายการที่แท้จริง ให้สั่งจำหน่ายรายการทางทะเบียนทุกฉบับและดำเนินการทางวินัย/อาญากับผู้กระทำความผิดทุกคนที่เกี่ยวข้อง

๓.๒ กรณีผู้ที่มีชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้านมากกว่า ๑ รายการ (บุคคลซ้ำซ้อน) ยื่นคำขอมีบัตร ขอมีบัตรใหม่ หรือขอเปลี่ยนบัตร ปัจจุบันระบบจะไม่อนุญาตให้ทำบัตรจนกว่าจะได้มีการจำหน่ายรายการบุคคลในทะเบียนบ้านให้เหลือเพียง ๑ รายการที่ถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรเสียก่อน กรณีปรากฏบุคคลซ้ำซ้อนที่ได้จำหน่ายรายการบุคคลในทะเบียนบ้านให้เหลือเพียง ๑ รายการตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรและได้รับการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนไปแล้วนั้น ให้ตรวจสอบว่าการมีชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้านได้มาโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ทุกครั้ง หากพบว่าเป็นการได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมายหรือโดยอำพรางข้อเท็จจริง ให้สั่งจำหน่ายรายการทางทะเบียนทุกฉบับและดำเนินการทางวินัย/อาญากับผู้กระทำความผิดทุกคนที่เกี่ยวข้อง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายณฤชา โฆษาศิวิไลซ์)

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

โทร. ๐ ๒๗๙๑ ๗๖๑๔